

8 napak zaradi katerih boste ob ves svoj denar in jih naredi čisto vsak začetnik

*V praktičnem vodniku boste izvedeli,
katerih 8 napak absolutno ne smete
narediti. Prav tako vključuje uporabno
orodje, s katerim se boste zaščitili pred
dragimi napakami.*

VKLJUČUJE REŠITVE

Problem

Strah in pohlep vam lahko zameglita presojo in vas vodita v čustvene naložbene odločitve, zaradi katerih lahko:

- utrpíte nepotrebne izgube
- zamudite priložnosti
- ogrozite svoj finančni položaj
- utrpíte veliko stresa

Rešitev

Naučim se prepoznati čustvene sprožilce, da bom lažje obvladal svoj stres in se izognil tipičnim začetniškim napakam.

Kazalo

Kazalo.....	3
1. Uvod.....	4
2. Kako deluje kripto trg?.....	5
I. Ključni dejavniki, ki poganjajo kripto trg.....	5
II. Čustva na kripto trgu.....	6
III. Tržne faze oziroma obdobja trga.....	7
1. Faza: Akumulacija (dno):.....	8
2. Faza: Rast (Bikovski trend oz. t.i. "Bull market").....	9
3. Faza: Distribucija (vrh):.....	10
4. Faza: Padec (Medvedji trend oz. t.i. "Bear Market").....	11
3. Kaj sproži čustva med kripto vlagatelji?.....	12
Hitra in velika nihanja cen.....	12
Senzacionalne naslovnice in medijska histerija.....	12
Influencerji na družbenih omrežjih.....	12
Potreba po hitrih dobičkih ali po povrnitvi izgub.....	13
Primerjanje z vrstniki.....	13
4. Katere so tipične čustvene napake?.....	14
5. Pogoste čustvene napake in kako se jim izogniti.....	17
6. Zaključek.....	19

Opozorilo

Ta vsebina je namenjena izobraževalnim namenom in ni finančno ali investicijsko svetovanje. Vlaganje v kriptovalute vključuje visoko stopnjo tveganja, vključno z možnostjo izgube kapitala. Uporabniki naj opravijo lastne raziskave in se posvetujejo s finančnimi strokovnjaki pred sprejemanjem investicijskih odločitev.

1. Uvod

V tem učbeniku se bomo poglobili v ključne koncepte, ki vam bodo pomagali preprečiti čustvene odzive na dogodke na trgu, bodisi pozitivne ali negativne. Namenjen je tako popolnim začetnikom, ki šele vstopajo v svet kriptovalut, kot tudi izkušenim vlagateljem, ki želijo osvežiti svoje znanje ali se naučiti novih pristopov pri upravljanju svojih naložb.

Skozi vsebino učbenika bomo najprej spoznali, kako deluje kripto trg in kakšni dejavniki vplivajo na njegovo gibanje. Razumeli bomo, kaj sproži čustva med kripto vlagatelji in kako ta čustva lahko vplivajo na naše odločitve. Nato bomo preučili tipične čustvene napake, ki jih vlagatelji pogosto delajo, in kako se jim lahko izognemo.

Podrobno bomo obravnavali, kako se izogniti pogostim čustvenim napakam, kot so vlaganje brez naložbenega načrta, nakup blizu vrha zaradi občutka FOMO (strah pred zamudo), prodaja z izgubo zaradi občutka FUD (strah, negotovost in dvom), prekomerno trgovanje zaradi želje po hitrih dobičkih, prevelika samozavest po nekaj "zmagah", sprejemanje večjega tveganja zaradi potrebe po povrnitvi izgub, ignoriranje raznolikega portfelja zaradi čustvene navezanosti na določeno sredstvo in predolgo držanje naložb zaradi pohlepa.

Na koncu bomo predstavili seznam vprašanj, ki si jih morate zastaviti pred vsakim nakupom, da se izognete čustvenim odločitvam in sprejemate bolj premišljene naložbene odločitve.

Ta učbenik vam bo pomagal razumeti psihološke pasti vlaganja v kriptovalute in vam pokazal, kako se jim izogniti, da boste lahko postali boljši in uspešnejši vlagatelj.

2. Kako deluje kripto trg?

Če razumem, kako deluje kripto trg, bom bolje razumel čustvene sprožilce in se lažje izognil tipičnim čustvenim napakam.

Kripto trg je edinstven in precej drugačen od tradicionalnih finančnih trgov. Predvsem zato, ker je decentraliziran in odprt 24 ur na dan, 365 dni v letu – za razliko od tradicionalnih borz, ki so odprte le med običajnimi delovnimi urami 5 dni na teden.

Kripto trg je torej izjemno dinamičen in lahko zaradi velike volatilnosti privede do hitrih sprememb v cenah, kar pogosto sproži čustvene odzive pri vlagateljih. Razumevanje osnov delovanja kripto trga vam lahko pomaga bolje razumeti, kaj povzroča te spremembe in kako se nanje racionalno odzvati.

I. Ključni dejavniki, ki poganjajo kripto trg

A. Ponudba in povpraševanje: Kot vsak trg, so tudi cene kriptovalut določene s tem, koliko jih ljudje želijo in koliko jih je na voljo. Ponudba je lahko omejena z največjo količino, ki jo določa protokol kriptovalute (npr. Bitcoin ima omejeno skupno količino 21 milijonov kovancev). Povpraševanje pa lahko niha glede na razpoloženje trga, tehnološke napredke, sprejetje kriptovalut med ljudmi in številne druge dejavnike.

B. Novice, poročila, napovedi in govornice: Informacije imajo močan vpliv na trg kriptovalut. Pozitivne novice, kot so sprejetje kriptovalut s strani velikih podjetij, tehnološke nadgradnje ali regulativne odobritve, lahko vodijo do

povečanega povpraševanja in rasti cen. Nasprotno pa lahko negativne novice, kot so hekerski napadi, regulativne omejitve ali propadi borz, povzročijo strah in prodajo sredstev, kar vodi do padca cen.

C. Novi tehnološki razvoji na področju blockchain tehnologije: Tehnološki napredek in inovacije v blockchain tehnologiji lahko znatno vplivajo na trg kriptovalut. Izboljšave v hitrosti transakcij, varnosti in decentralizaciji lahko povečajo privlačnost določenih kriptovalut in s tem tudi njihovo vrednost. Poleg tega lahko novi projekti in tokeni, ki ponujajo edinstvene rešitve ali izboljšave, pritegnejo pozornost vlagateljev in povečajo povpraševanje.

D. Makroekonomski podatki in geopolitični dogodki: Makroekonomski podatki in geopolitični dogodki močno vplivajo tako na tradicionalne finančne trge kot tudi na trg kriptovalut. Pri gre lahko za politike centralnih bank glede obrestnih mer, inflacijske podatke, kazalnike gospodarske rasti, zaupanje potrošnikov, moč ameriškega dolarja ter politične napetosti, konflikte in regulatorne spremembe. Primeri so začetek pandemije COVID-19, najave dvigov obrestnih mer s strani ameriške centralne banke ali prepovedi kripto rudarjenja in trgovanja na Kitajskem, kar je vodilo v visoke volatilitnost cen kriptovalut.

II. Čustva na kripto trgu

Vsi zgoraj omenjeni dejavniki pri vlagateljih sprožajo dve glavni čustvi: **strah in pohlep**. Ti čustvi igrata ključno vlogo pri trgovanju in lahko povzročita nerazumne odločitve, ki vplivajo na splošno gibanje trga.

Pohlep: Pohlep lahko privede do tveganih nakupov in hitremu povečanju cen. Ko vlagatelji vidijo hitro rastoče cene, lahko občutijo FOMO (strah pred zamudo), kar jih spodbuja k nakupu po visokih cenah v upanju, da bodo cene

še naprej rasle. To lahko vodi do mehurčkov, kjer se cene dvignejo precej nad njihovo resnično vrednost, preden se nenadoma zrušijo.

Strah: Strah lahko sproži paniko in hitro nižanje cen, dokler trg ne doseže dna. Negativne novice ali hitro padanje cen lahko povzročijo FUD (strah, negotovost in dvom), zaradi česar vlagatelji hitro prodajajo svoja sredstva, da bi zmanjšali izgube. Ta množična prodaja lahko povzroči še večji padec cen in ustvari začaran krog.

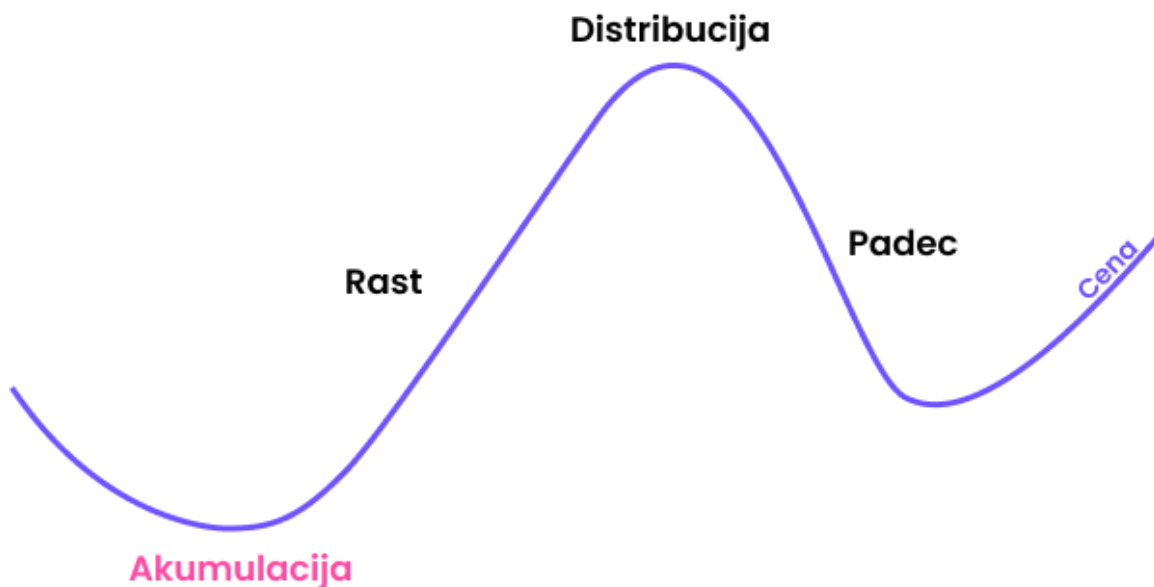

Strah in pohlep poganjata cikle kripto trga = ponavljajoči se vzorci vedenja trga skozi čas.

III. Tržne faze oziroma obdobja trga

Kripto trg ponavadi sledi klasičnemu cikličnemu vzorcu trgov, ki ga sestavljajo štiri faze. Te faze se lahko zdijo predvidljive, vendar je v praksi izjemno težko natančno določiti, v kateri fazi se trenutno nahajamo. Razumevanje teh faz pa vam vseeno lahko pomaga bolje napovedati gibanje trga in se ustrezno pripraviti na različne tržne razmere.

1. Faza: Akumulacija (dno):

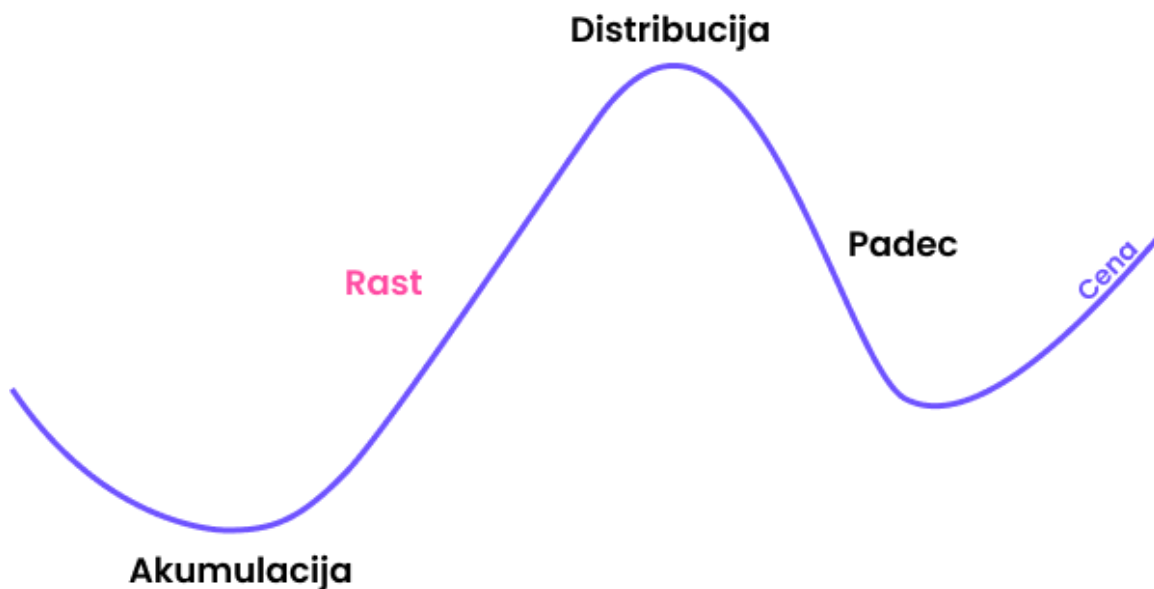
V fazi akumulacije trg doseže dno. To je obdobje po znatnem padcu cen, ko so cene nizke in stabilne. Splošno razpoloženje je negativno, kar pomeni, da so vlagatelji pesimistični glede prihodnosti trga. Mediji redko poročajo o kriptovalutah, kar zmanjšuje zanimanje širše javnosti.

Ključne značilnosti:

- **Nizke in stabilne cene:** Po obdobju padanja cen dosežejo dno in ostanejo stabilne.
- **Negativno razpoloženje:** Vlagatelji so pesimistični, kriptovalute se obravnavajo kot tvegane naložbe.
- **Nizka medijska pozornost:** Kriptovalute niso v središču pozornosti medijev.

Dejstvo: V tej fazi izkušeni vlagatelji, ki vidijo dolgoročne priložnosti, začnejo kupovati kriptovalute po nizkih cenah, saj verjamejo v njihov prihodnji potencial.

2. Faza: Rast (Bikovski trend oz. t.i. "Bull market")

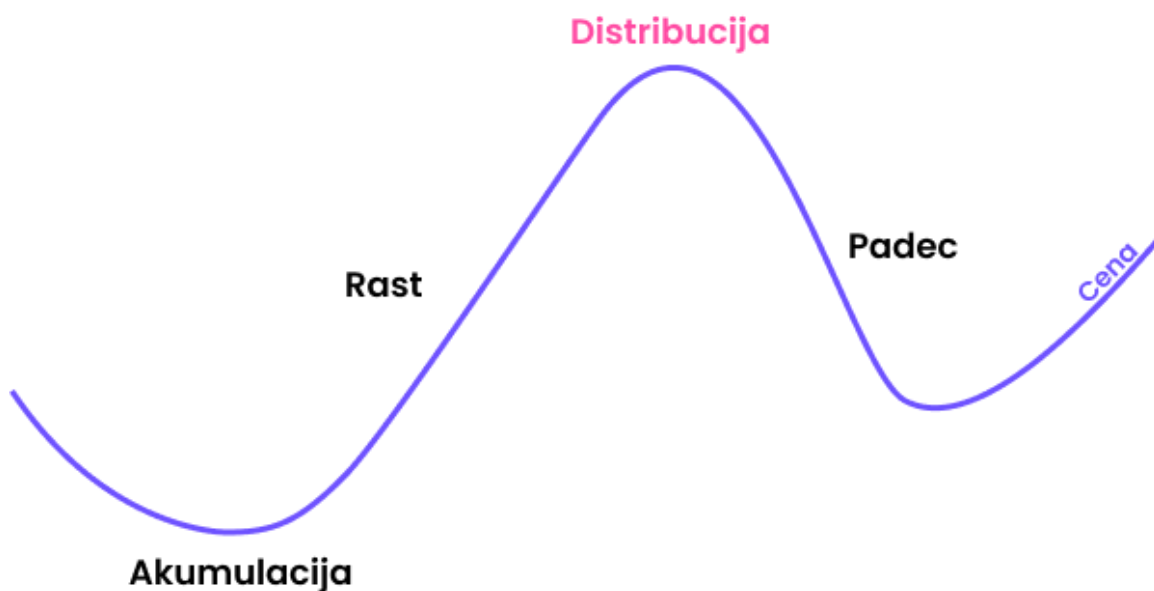
Bikovska faza je obdobje rasti cen, ki jo spremlja povečan optimizem in večja medijska pozornost. Vlagatelji postanejo bolj samozavestni in začnejo vlagati več denarja, kar dodatno dviguje cene. Mediji začnejo poročati o uspehih kriptovalut, kar pritegne nove vlagatelje na trg.

Ključne značilnosti:

- **Rast cen:** Cene začnejo naraščati, kar povečuje zanimanje vlagateljev.
- **Povečan optimizem:** Vlagatelji postanejo bolj samozavestni glede prihodnosti trga.
- **Večja medijska pozornost:** Mediji poročajo o rasti cen in uspešnih projektih, kar pritegne nove vlagatelje.

Dejstvo: Bikovska faza lahko traja več mesecev ali celo let, odvisno od moči trenda in širšega gospodarskega okolja.

3. Faza: Distribucija (vrh):

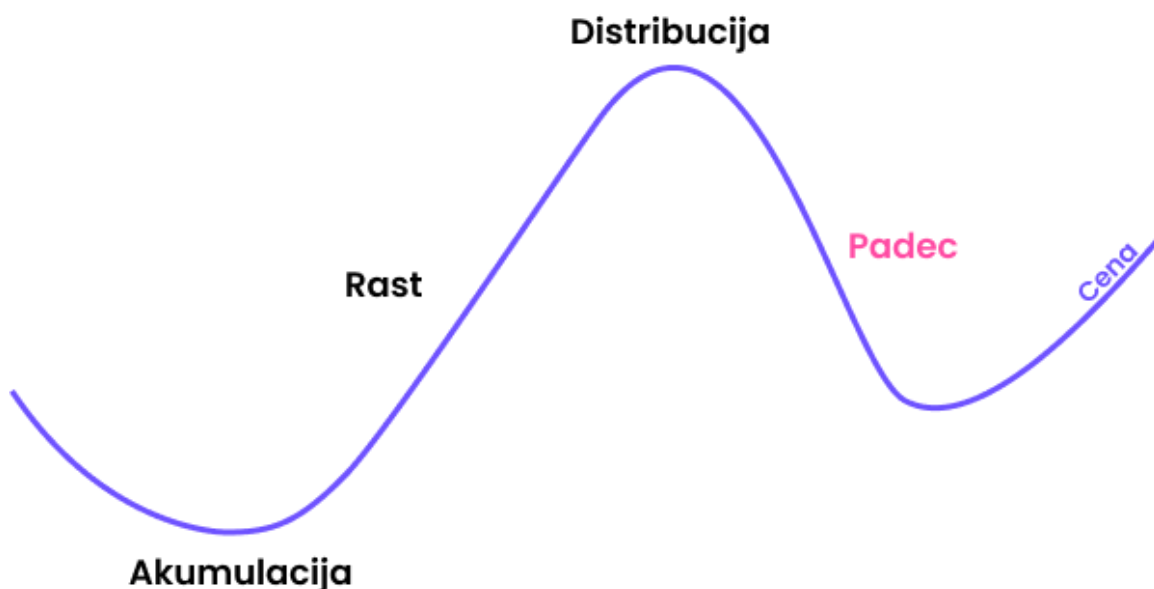
Faza distribucije nastopi, ko rast cen doseže vrhunec. Zgodnji vlagatelji, ki so kupovali med fazo akumulacije, začnejo pobirati dobičke s prodajo svojih sredstev. To povečuje ponudbo kriptovalut na trgu, kar povzroči upočasnitev rasti cen in pogosto začetek padca.

Ključne značilnosti:

- **Dosežen vrh:** Cene dosežejo najvišjo točko in se začnejo stabilizirati ali padati.
- **Pobiranje dobičkov:** Zgodnji vlagatelji začnejo prodajati, da bi unovčili svoje dobičke.
- **Povečana ponudba:** Večje število prodaj povzroči upočasnitev rasti cen.

Dejstvo: V tej fazi se pogosto pojavi t.i. "bubble" efekt oziroma balonček, kjer cene dosežejo iracionalno visoke vrednosti, preden se trg zruši.

4. Faza: Padec (Medvedji trend oz. t.i. "Bear Market"):

Medvedja faza je obdobje hitrega padanja cen. Vlagatelji postanejo prestrašeni in panično prodajajo svoja sredstva, kar dodatno znižuje cene. Splošno razpoloženje je negativno, mediji poročajo o izgubah in neuspehih, kar še povečuje strah med vlagatelji. Cene nadaljujejo s padanjem, dokler trg ponovno ne doseže dna, in cikel se začne znova.

Ključne značilnosti:

- **Hiter padec cen:** Cene močno in hitro padajo, kar povzroča paniko med vlagatelji.
- **Negativno razpoloženje:** Vlagatelji so prestrašeni in pesimistični glede prihodnosti trga.
- **Panična prodaja:** Vlagatelji prodajajo svoja sredstva, da bi zmanjšali izgube.

Dejstvo: Medvedje faze lahko trajajo dolgo in povzročijo znatne izgube, vendar tudi predstavljajo priložnost za akumulacijo po nizkih cenah za tiste, ki verjamejo v dolgoročni potencial kriptovalut.

3. Kaj sproži čustva med kripto vlagatelji?

Čustveni sprožilci = dogodki, ki sprožijo strah ali pohlep med kripto vlagatelji, kar posledično vpliva na kripto cene.

Čustva imajo veliko vlogo pri vlaganju v kriptovalute. Razumevanje glavnih čustvenih sprožilcev vam lahko pomaga ohraniti mirno glavo in se izogniti napakam, ki jih pogosto povzročajo impulzivne odločitve. Tukaj so glavni dejavniki, ki sprožajo čustvene odzive med vlagatelji.

Hitra in velika nihanja cen

- **Anksioznost:** Hitri padci cen lahko povzročijo strah in tesnobo, kar vodi do paničnih prodaj.
- **Vznemirjenje:** Hitri dvigi cen lahko povzročijo evforijo in pohlep, kar vodi do impulzivnih nakupov.

Senzacionalne naslovnice in medijska histerija

- **Senzacionalne naslovnice:** Dramatične novice in napovedi lahko povzročijo pohlep ali paniko med vlagatelji.
- **Medijska histerija:** Prekomerna medijska pokritost lahko ustvarja lažen občutek nujnosti ali katastrofe.

Influencerji na družbenih omrežjih

- **Pohlep:** Pozitivne objave in napovedi influencerjev lahko povzročijo množične nakupe.
- **Panika:** Negativne objave lahko povzročijo množične prodaje.

Potreba po hitrih dobičkih ali po povrnitvi izgub

- **Hitri dobički:** Želja po hitrih zasluških lahko vodi do tveganih naložb brez ustrezne analize.
- **Povrnitev izgub:** Potreba po hitrem nadoknadilu izgub lahko zamegli presojo in vodi do napačnih odločitev.

Primerjanje z vrstniki

- **Sledenje vrstnikom:** Opazovanje uspeha vrstnikov (ali njihovih trditev o uspehu) nas lahko spodbudi, da jim sledimo brez ustrezne analize.
- **Tekmovalnost:** Želja, da bi dosegli enake ali boljše rezultate kot vrstniki, lahko vodi do prenapljenih odločitev.

Ti čustveni sprožilci med vlagatelji sprožajo t.i. **FOMO** in **FUD**:

FOMO (*"Fear Of Missing Out"* oz. *strah pred zamujenim*) = strah pred tem, da bomo zamudili priložnost (vodi v pohlep in nepremišljene nakupe).

FUD (*"Fear, Uncertainty, Doubt"* oz. *strah, negotovost in dvom*) = strah pred izgubo kapitala (vodi v paniko in prodajo z izgubo).

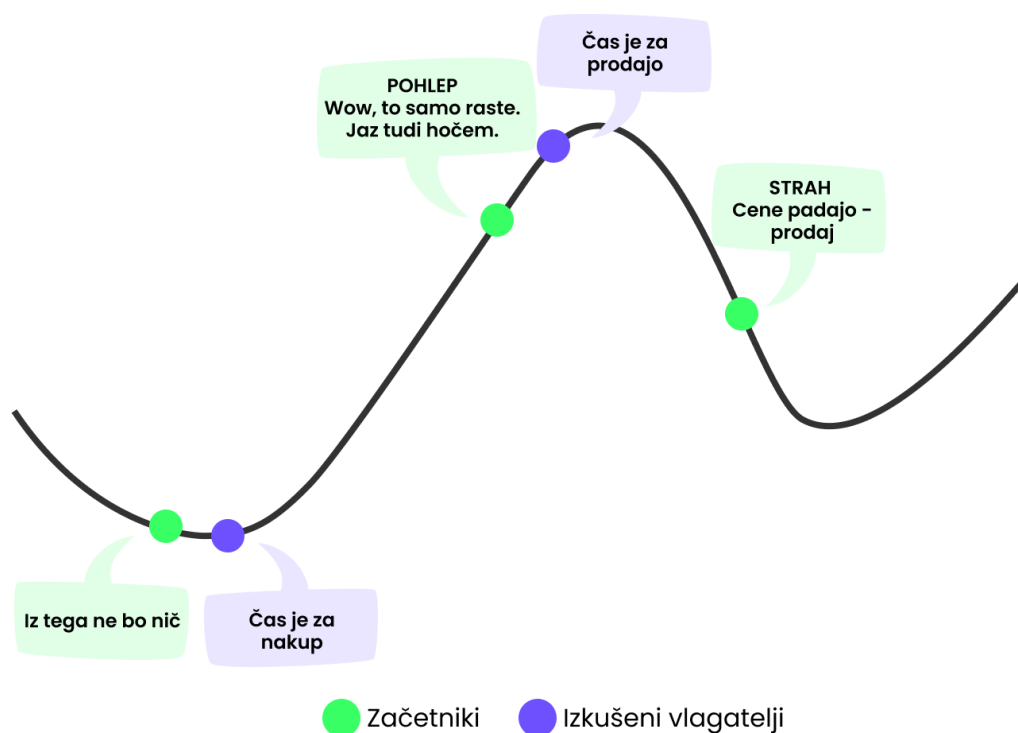
4. Katere so tipične čustvene napake?

Čustva lahko močno vplivajo na naše investicijske odločitve, kar pogosto vodi do napak, ki zmanjšajo naš dobiček ali povečajo izgube. Razumevanje teh tipičnih čustvenih napak nam pomaga, da se jim izognemo in sprejemamo bolj premišljene odločitve. Poglejmo si tabelo, ki ponazarja pogoste čustvene napake in njihove posledice.

Čustvena napaka	Posledica
Vlaganje brez naložbenega načrta	Nepremišljene odločitve, ki temeljijo na trenutnih čustvih, kar vodi do nepotrebnih izgub.
Nakup blizu vrha zaradi občutka FOMO	Nakup po visokih cenah, kar pogosto vodi do izgube, ko cene padejo.
Prodaja z izgubo zaradi občutka FUD	Panika in prodaja med padcem cen, kar pomeni utrpeti izgube namesto čakanja na okrevanje trga.
Prekomerno trgovanje zaradi želje po hitrih dobičkih	Povečani stroški provizij in slabši rezultati zaradi težavnosti sprejemanja pravih odločitev v kratkem času.
Prevelika samozavest po nekaj "zmagah"	Sprejemanje večjih tveganj zaradi prevelike samozavesti, kar lahko vodi do velikih izgub.
Sprejem večjega tveganja zaradi potrebe po povrnitvi izgub	Sprejemanje večjih tveganj v želji po hitrem povrnitvi izgub, kar pogosto vodi do še večjih izgub.
Ignoriranje raznolikega	Povečanje tveganja, saj je celotna naložba

portfelja zaradi čustvene navezanosti na določeno sredstvo	vezana na uspešnost enega sredstva, kar lahko povzroči velike izgube.
Predolgo držanje naložb zaradi pohlepa	Spregled optimalnih točk za prodajo, kar vodi do izgub, ko cene padejo.

Spodnji grafikon in tabela ponazarjata različne odločitve ob različnih fazah trga, ki jih ponavadi sprejemajo neizkušeni začetniki in pa izkušeni vlagatelji.

Tržna faza	Odločitve neizkušenih vlagateljev	Odločitve izkušenih vlagateljev
Faza akumulacije (dno)	Zanemarjajo naložbe zaradi splošnega negativnega razpoloženja in nizkih cen	Začnejo kupovati, ker prepoznajo priložnosti za nakup po nizkih cenah
Bikovska faza (rast)	Vstopajo na trg zaradi medijske pozornosti in optimizma, pogosto kupujejo blizu vrha	Prodajajo nekaj svojih naložb za realizacijo dobičkov, ohranjajo diverzifikacijo
Faza distribucije (vrh)	Kupujejo dodatno, ker vidijo naraščajoče cene in ne želijo zamuditi nadaljnje rasti	Prodajajo večino svojih naložb, da bi realizirali dobičke, saj prepoznajo vrh
Medvedja faza (padec)	Paničarijo in prodajajo svoje naložbe, da bi zmanjšali izgube	Ocenjujejo trg in iščejo priložnosti za ponovni vstop, pripravijo naložbeni načrt za fazo akumulacije

Strahu in pohlepa ne morem premagati, saj sta normalni človeški čustvi. Cilj je, da se ju zavedam, ju pri sebi prepoznam in se naučim gledati na situacijo čim bolj objektivno.

5. Pogoste čustvene napake in kako se jim izogniti

Napakam se izognem tako, da ostanem informiran o kripto trgu in analiziram stare napake, da vidim, kaj je šlo narobe in kako lahko to preprečim.

Pregledali smo čustvene odzive in napake. Sedaj pa si pogledjmo še praktične nasvete o tem, kako se izogniti glavnim napakam.

Napaka	Pojasnilo in kako se ji izogniti
Vlaganje brez naložbenega načrta	V kolikor še nimate svojega investicijskega načrta, vam predlagamo, da si ga ustvarite. Za vas smo pripravili enostaven vodič in orodje, do katerega lahko dostopate znotraj Kriptomat aplikacije.
Nakup blizu vrha zaradi občutka FOMO	FOMO povzroča impulzivne odločitve zaradi strahu, da bi zamudili priložnost za zaslužek. Temu se izognite tako, da sledite svojemu načrtu in ne kupujete samo zato, ker se zdi, da vsi drugi to počnejo.
Prodaja z izgubo zaradi občutka FUD	FUD lahko privede do panične prodaje zaradi negativnih novic ali govoric. Ostajanje zvesti svojemu načrtu in razumevanje dolgoročne vrednosti naložbe vam pomaga preprečiti prodajo v paniki.
Prekomerno trgovanje zaradi želje po hitrih dobičkih	Pogosto trgovanje lahko povzroči večje stroške in izgube. Osredotočite se na dolgoročne cilje in se izogibajte impulzivnemu trgovanju, ki je motivirano s hitrimi dobički.
Prevelika	Uspeh pri nekaj uspešnih trgovanjih lahko vodi v

samozavest po nekaj "zmagah"	pretirano samozavest in podcenjevanje tveganj. Ohranjajte realističen pogled na trg in se zavedajte, da pretekli uspeh ne zagotavlja prihodnjih rezultatov.
Sprejem večjega tveganja, kot smo ga vnaprej določili, zaradi potrebe po povrnitvi izgub	Povečanje tveganja, da bi povrnili izgube, lahko vodi do še večjih izgub. Držite se svojega načrta in omejitev tveganja, ki ste jih določili, ko ste bili v bolj mirnem čustvenem stanju.
Ignoriranje raznolikega portfelja zaradi čustvene navezanosti na določeno sredstvo	Čustvena navezanost na določen kripto lahko povzroči neraznoliko naložbo, kar povečuje tveganje. Diverzificirajte svoj portfelj in se izogibajte prekomerni izpostavljenosti enemu sredstvu.
Predolgo držanje svojih naložb in spregled optimalne točke za prodajo zaradi pohlepa	Pohlep lahko privede do predolgega držanja naložb in zamujanja priložnosti za prodajo po optimalni ceni. Postavite si cilje za prodajo in se jih držite, da bi maksimizirali svoje dobičke in zmanjšali tveganje.

6. Zaključek

V vodiču ste se naučili, kako deluje in kaj poganja trg kriptovalut, katere so najpogostejše napake, ki jih vlagatelji napravijo zaradi čustev, kot sta strah in pohlep, in kako se lahko tem napakam uspešno izognete.

Spodaj najdete kratek kontrolni seznam, s katerim lahko zagotovite, da je vsaka odločitev o naložbi, ki jo sprejmete, premišljena in se ujema z vašo celotno naložbeno strategijo.

O vsaki točki razmislite in na čim več vprašanj odgovorite s kljukico, preden se odločite za nakup.

- ☐ Je naložba v skladu z mojimi kratkoročnimi in/ali dolgoročnimi finančnimi cilji?
- ☐ Ali predvidena vsota za naložbo ne bo ogrozila moje finančne varnosti?
- ☐ Ali tveganje te naložbe ustreza moji toleranci do tveganja?
- ☐ Ali imam dovolj kapitala, da vložim za potrebno obdobje?
- ☐ Sem raziskal kriptovaluto, vključno z njenim potencialom in tveganji?
- ☐ Ali razumem dejavnike, ki bi lahko vplivali na vrednost te naložbe?
- ☐ Ali imam jasno strategijo izstopa iz te naložbe?
- ☐ Sem določil realne cilje za dobiček in omejitve zaustavitve izgube?
- ☐ Ali sem čustveno nepristranski pri sprejemanju odločitev o naložbi?
- ☐ Sem pripravljen obvladovati morebiten stres, povezan s to naložbo?

Želite kupovati in prodajati kriptovalute na preprosti in varni platformi v slovenskem jeziku? Odprite Kriptomat račun in zgradite svoj kripto portfelj že danes!

ZAČNI INVESTIRATI